

**Výpis uznesení z mimoriadneho rokovania
Rady Rozhlasu a televízie Slovenska
20. novembra 2020
v zmysle zákona č. 532/2010 Z. z. o RTVS**

Uznesenie č. 121/2020:

Rada RTVS konštatuje, že nezaradením reportáže Lacné šperky do vysielania nedošlo k porušeniu zákona č. 532/2010 a je v súlade so Štatútom programových pracovníkov a spolupracovníkov RTVS. Rada RTVS však zároveň odporúča vedeniu RTVS zlepšiť komunikáciu medzi programovými zložkami navzájom i medzi nimi a manažmentom a zabezpečiť, aby sa včasným informovaním zamedzilo vzniku mediálnych šumov a dezinformácií.

Celé stanovisko Rady RTVS je príloha č. 1.

Za: 8 / I. Gallo, Ľ. Guman, D. Hushegyiová, J. Chudík, M. Kabát, M. Kákoš, J. Mikušová,
I. Nagy /

Proti: 0

Zdržal sa: 1 / J. Vozár /

Neprítomný: 0

Uznesenie č. 122/2020:

Rada RTVS schvaľuje *Stanovisko Rady RTVS k uzneseniu Výboru NR SR pre kultúru a médiá č. 72 z 19.10.2020.*

Celé stanovisko Rady RTVS je príloha č. 2.

Za: 9 / I. Gallo, Ľ. Guman, D. Hushegyiová, J. Chudík, M. Kabát, M. Kákoš, J. Mikušová, I. Nagy,
J. Vozár /

Proti: 0

Zdržal sa: 0

Neprítomný: 0

V Bratislave 21.11.2020

Mgr. Igor Gallo
predseda Rady
Rozhlasu a televízie Slovenska

STANOVISKO RADY RTVS K NEODVYSIELANIU REPORTÁŽE LACNÉ ŠPERKY V RELÁCIÍ REPORTÉRI 5.10.2020

Rada RTVS sa aktuálnou situáciou v investigatívnej relácii Reportéri ostatný raz zaoberala koncom mája 2020. Na stretnutí komisie rady RTVS s redaktormi relácie sme podrobne analyzovali nie len aktuálny stav, ale aj procesy pri príprave relácií, otázky autonómnosti redaktorov i mechanizmy zabezpečenia redakčnej nezávislosti. Pri tejto príležitosti redaktori uviedli, že „...doteraz sme mali vo svojej práci slobodu pri výbere tém či ich spracovaní. Nikto nám do reportáží nezasahoval a práca pre nás bola poslaním...“ Dnes, po takmer piatich mesiacoch, opäť riešime otázku zásahu do vysielania Reportérov. Je to pochopiteľné, pretože oblasť investigatívnej žurnalistiky je citlivá na rôzne aspekty posudzovania od spoločenského dopadu až po právne otázky. Zákon č. 532/2010 o RTVS totiž hovorí, že spravodajstvo a publicistika v RTVS „...poskytujú nestranné, overené, neskreslené, aktuálne, zrozumiteľné a vo svojom celku vyvážené a pluralitné informácie...“, a Štatút programových pracovníkov a spolupracovníkov vyžaduje : „Rozhlas a televízia Slovenska je povinná poskytovať z hľadiska faktov presný a neskreslený obraz skutočnosti. V prípadoch, keď nie je možné získať informácie od všetkých zainteresovaných strán, musí postupovať tak, aby sa danej skutočnosti maximálne priblížil. Zamlčanie informácie, zverejnenie len časti informácie, alebo potlačenie jej podstatného významu je hrubým porušením tejto povinnosti.“ Z uvedených noriem teda vyplýva mimoriadna povinnosť zabezpečiť kvalifikované právne posúdenie možných rizík a vyvarovať sa nie len spochybneniu dôveryhodnosti verejnoprávneho média, ale aj prípadných právnych konzekvencií.

Neodvysielaniu reportáže Lacné šperky redaktorky Lýdie Kokavcovej v Reportéroch dňa 5.10. sa dostalo pomerne širokej odozvy v rôznych médiách. Rada RTVS si vyžiadala od manažmentu RTVS podrobný materiál, ktorý mapuje celý proces prípravy predmetnej reportáže, dôvody jej nezaraďenia do vysielania, právnu analýzu i stanovisko RTVS. Pre objektívne objasnenie vzniknutej situácie sa uskutočnilo stretnutie s autorkou príspevku p. Lýdiou Kokavcovou a rozhovor s tímlíderkou p. Katarínou Začkovou (telefonicky z dôvodu jej práceneschopnosti).

Dôvodovú správu i so stanoviskom RTVS majú členovia rady k dispozícii, preto iba jeden citát :

„V reportáži bez dôkazov, len na základe nepodložených podozrení, redaktorka spochybňuje vysokoškolské tituly renomovaných odborníkov. Sama pritom v reportáži nehovorí, že odborníci sa dopustili plagiátu alebo inej nekalej činnosti. Ich mená s týmito termínmi spája len na základe podozrení, ale formuláciou textu a spájaním ich mien so slovom plagiát by mohla u divákov vyvolať mylný dojem, že ide o potvrdenú skutočnosť. Opakovane pritom zdôrazňujeme, že rozhodnutie nezaraďiť reportáž, ak bude vykazovať znaky tendenčnosti padlo už v júli a redaktorka Lýdia Kokavcová a tímlíderka Katarína Začková boli na túto skutočnosť upozornení. RTVS ako verejnoprávny vysielateľ nesie zodpovednosť za jednotlivé reportáže a relácie. Je teda prirodzené, že rovnako, ako v iných médiách, má nastavené kontrolné mechanizmy, ktoré majú zabrániť svojvôli jednotlivcov a poškodeniu mena a ekonomickej stability RTVS. RTVS nemala inú možnosť, ako nezaraďiť predmetnú reportáž do vysielania a zabrániť tak možným reputačným a finančným stratám.“

Členovia rady (Kákoš, Chudík, Hushegyiová) si vyžiadali aj finálnu verziu reportáže. Nie je v kompetencii rady hodnotiť jej profesionálne klady a zápory, ani polemizovať s právnym stanoviskom, či inak vstupovať do kompetencie vedenia Sekcie spravodajstva a publicistiky. Na základe videného sme sa zhodli na tom, že ide o mimoriadne zaujímavú a závažnú tému, ktorá má veľkú spoločenskú dôležitosť. Otázka získavania profesorských titulov je v mnohom komplikovaná, ich nadobúdanie má viacero dôvodov a zaslúži si hlbšiu analýzu. V tom je Kokavcovej reportáž nesporne prínosná. Žiaľ, pri jej príprave sa autorka nevyvarovala viacerým zjednodušeniam, zrejme sa ani neopierala o právne stanoviská, na škodu veci zlúčila do jednej reportáže viaceré, nie vždy súvisiace témy (otázky možného plagiátorstva a systémové poruchy pri získavaní akademických titulov), niektoré vyjadrenia majú manipulatívny charakter a pod. Rozhodnutie o ďalšom osude reportáže (možno po istom dopracovaní) je však v rukách vedenia Sekcie spravodajstva a publicistiky.

Z rozhovorov z p.Kokavcovou a p.Záčkovou vyplynuli viaceré rozpory medzi predloženým stanoviskom RTVS a ich vysvetlením vzniknutého problému. Nenárokuje si robiť vyšetrovateľov či arbitrov v pracovno-právnych a kompetenčných sporoch, vychádzame iba z tvrdení vedenia sekcie a zainteresovaných redaktoriek. Pre zorientovanie preto uvádzame len niektoré kľúčové momenty :

- V dôvodovej správe RTVS sa uvádza : „Vedenie spravodajstva a publicistiky upozornilo redakciu Reportérov už v lete, pred výrobou a spracovaním reportáže, na to, že **musí byť konzultovaná s právnym odborom RTVS**“. Obe redaktorky takéto tvrdenie odmietajú, nutnosť právnej konzultácie údajne nikto nevyžadoval. Pravdou však je, že reportáž bola skompletizovaná pomerne na poslednú chvíľu (scenár bol po finalizácii zaslaný riaditeľovi sekcie až 30.9. o 21:10) a na právnu analýzu zo strany RTVS zostalo teda málo času. Pokiaľ však malo vedenie sekcie pochybnosti o právnych rizikách, mohlo právnu analýzu zaobstarat' v priebehu ďalších dvoch dní a spraviť rozhodnutie o (ne)odvysielaní skôr, než boli zverejnené programové upútavky.

- S ohľadom na aktuálne zaradenie programu „Druhá vlna“ do vysielania upozornila p. Začková už v stredu intendanta Jednotky p. Štofánika na nie najvhodnejšie odvysielanie reportáže Lacné kvety v následnosti za týmto programom. Rozhodnutie o neodvysielaní reportáže zo strany vedenia sekcie teda mohlo padnúť ešte pred zverejnením upútaviek na Facebookovom profile.
- Hoci rozhodnutie o neodvysielaní zrejme padlo už vo štvrtok, nikto z tímu Reportérov o ňom nebol oficiálne informovaný, oznámenie o rozhodnutí sa k p. Začkovej dostalo až v piatok popoludní, upútavka bola urobená v piatok o 11:32 a odoslaná na zaradenie na Facebookovú stránku Reportérov o 11:50. To celkom nekorešponduje s tvrdením Dôvodovej správy, že : *Napriek výhradám redaktorka s tímlíderkou nielen pripravili spornú reportáž do vysielania, ale aj nasadili upútavku na reláciu na Facebookovú stránku Reportérov, ktorú spravuje samotná redakcia (od októbra táto právomoc prešla na sekciu Nových médií, mimo spravodajstva). Táto upútavka pritom nebola zaradená do televízneho vysielania a nebola zverejnená ani na oficiálnom profile RTVS. Týmto konaním mohli vyvolať mylný dojem, že reportáž bola z vysielania vyradená na poslednú chvíľu aj napriek skutočnosti, že o jej nezaradení do vysielania a nutnosti ju dopracovať vedeli pred uverejnením upútavky.* Keby bola redakcia Reportérov včas informovaná o rozhodnutí neodvysielat' reláciu, mohla zverejnenie upútavky zastaviť a nedošlo by k následnému dezinformačnému šumu.

Z uvedeného vyplýva, že bolo v silách vedenia Sekcie spravodajstva a publicistiky (či iných zložiek RTVS) predísť následným pochybnostiam o vyradení reportáže z vysielania na poslednú chvíľu a včasne informovať verejnosť, že dochádza k programovej zmene, najmä vzhľadom na aktuálne zaradenie relácie Druhá vlna do vysielania. Hlbší problém zrejme spočíva vo vzájomnej informovanosti a koordinácii programových zložiek a zrejme aj vo včasnej anticipácii možných dôsledkov aktuálnych programových rozhodnutí.

V kompetencii Rady RTVS je posúdiť, či nezaradením reportáže do vysielania nedošlo k neodôvodnenému zásahu do redakčnej nezávislosti. V Štatúte programových pracovníkov a spolupracovníkov RTVS sa uvádza :

*„Rozhlas a televízia Slovenska je pri príprave a vysielaní spravodajských a publicistických programov nezávislá. Vylučuje sa zásah politických, ekonomických, spoločenských a iných lobistických skupín do ich prípravy a vysielania. **Okrem organizačných štruktúr Rozhlasu a televízie Slovenska nemá nikto vplyv ani právo rozhodnúť o zaradení alebo nezaradení spravodajského a publicistického programu do vysielania.**“*

A ďalej :

*„Rozhlas a televízia Slovenska sa pri príprave a vysielaní spravodajských a publicistických programov striktnie riadi princípom editovania a profesionálnou zodpovednosťou editorov. **Editovanie a redigovanie jednotlivých príspevkov spravodajstva a publicistiky nie je cenzúrou.**“*

Pre bližšie ozrejenie pojmu „editovanie“ štatút uvádza :

*„ Pod editovaním sa rozumie riadenie celého procesu získavania a spracovania informácií a programov určených pre vysielanie, ich **(ne)zaradenie do vysielania**, dĺžka, žáner, poradie v akom sa vysielajú a programový kontext, v ktorom sa vo vysielaní RTVS vyskytnú...“*

Na základe poznaných skutočností možno konštatovať, že nezaradením reportáže Lacné šperky do vysielania nedošlo k porušeniu zákona č. 532/2010 a je v súlade so Štatútom programových pracovníkov a spolupracovníkov RTVS. Rada RTVS však zároveň odporúča vedeniu RTVS zlepšiť komunikáciu medzi programovými zložkami navzájom i medzi nimi a manažmentom a zabezpečiť, aby sa včasným informovaním zamedzilo vzniku mediálnych šumov a dezinformácií.

STANOVISKO RADY RTVSK UZNESENIU VÝBORU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY PRE KULTÚRU A MÉDIÁ Č. 72 Z 19.10.2020

Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre kultúru a médiá prijal na svojom zasadnutí dňa 19. októbra 2020 uznesenie, v ktorom uvádza, že : „... Rada Rozhlasu a televízie Slovenska si neplní povinnosti ustanovené v § 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 532/2010 Z. z. o Rozhlase a televízii Slovenska a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, podľa ktorého Rada Rozhlasu a televízie Slovenska dohliada na hospodárnosť, efektívnosť a účelnosť nakladania s verejnými prostriedkami Rozhlasu a televízie Slovenska a plní úlohy kolektívneho orgánu pri nakladaní s majetkom Rozhlasu a televízie Slovenska podľa osobitného predpisu.“.

Rada RTVS sa voči takto formulovanému uzneseniu dôrazne ohradzuje, považuje ho za neodôvodnené a zavádzajúce. Nie je podložené žiadnym zákonným dôvodom a ignoruje kompetenčné vymedzenia medzi orgánmi RTVS, ako aj samotnou verejnoprávnu inštitúciou a Výborom NR SR pre kultúru a médiá. Už samotnú platnosť uznesenia považuje Rada RTVS za spochybniteľnú, pretože podľa Zákona Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov sa v § 36, ods. 3 uvádza : **Pred každým hlasovaním predsedajúci alebo spravodajca oznámi, o akom návrhu sa bude hlasovať, a zopakuje presné znenie návrhu, ak návrh nebol vopred poslancom odovzdaný písomne. Predsedajúci potom prikočí k riadeniu hlasovania.** Podľa § 52, ods.3 platí toto ustanovenie aj pri hlasovaní vo výbore. Z prepisu zvukového záznamu predkladania návrhu na uznesenie vo výbore predsedom Kristiánom Čekovským je zrejmé, že jeho návrh nie je totožný s oficiálnym textom uznesenia, a že toto bolo oproti výborom prijatému uzneseniu dodatočne upravované. Na tento rozpor upozorní Rada RTVS aj predsedu Národnej rady Slovenskej republiky.

Uznesenie sa opiera o tvrdenie, že „Rada Rozhlasu a televízie Slovenska ani po upozornení na konflikt záujmov programového riaditeľa nekonala a prizerala sa na porušovanie zákona, ktoré napokon skonštatovala aj kontrola Ministerstva kultúry Slovenskej republiky.“ Ani toto tvrdenie sa nezakladá na pravde. Finančná kontrola konštatovala, že došlo k porušeniu Štatútu programových pracovníkov a spolupracovníkov RTVS v bode 1.1, písm. c a v bode 3.10, písm. a, v ktorom sa hovorí o konflikte záujmov, **ale nie zákona.** Podľa Zákona č. 532/2010 o RTVS sa v § 8, ods. 1, písmeno a, hovorí : „Rada RTVS je orgánom dohľadu na dodržiavanie tohto zákona a plnenie úloh, ktoré Rozhlasu a televízii Slovenska vyplývajú z osobitných predpisov.“ Dodržiavanie štatútu nie je v kompetencii Rady RTVS, ale generálneho riaditeľa RTVS.

Za absurdné možno považovať aj spájanie zmieňovaného konfliktu záujmov v prípade réžie bývalého riaditeľa Sekcie programovej služby STV (tak totiž znie oficiálny názov tejto funkcie, a nie „programový riaditeľ“ ako sa uvádza v uznesení) s § 8 ods. 1 písm. b) zákona č. 532/2010 o Rozhlase a televízii Slovenska. Zmieňovaný konflikt záujmov v ničom nezasiahol „hospodárnosť, efektívnosť a účelnosť nakladania s verejnými prostriedkami Rozhlasu a televízie Slovenska“. Ani samotná finančná kontrola MK SR nevyvodila voči RTVS žiadnu finančnú sankciu, iba odporúčala : „**Dôsledným dodržiavaním Štatútu programových pracovníkov a spolupracovníkov predchádzať konfliktu záujmov**“.

Zákon č. 532/2010 v § 15, ods. 1, hovorí:

„Generálny riaditeľ je štatutárnym orgánom Rozhlasu a televízie Slovenska, ktorý riadi jej činnosť a koná v jej mene. Generálny riaditeľ rozhoduje o všetkých otázkach týkajúcich sa Rozhlasu a televízie Slovenska, ktoré nie sú podľa tohto zákona vyhradené do výlučnej pôsobnosti rady“

Z tohto ustanovenia teda jednoznačne vyplýva, že GR je jediný oprávnený rozhodovať o procesoch výroby (samozrejme, v zmysle organizačného poriadku pri delegovaní časti právomocí svojim podriadeným pracovníkom). Zasahovať do týchto autonómnych kompetencií Radou RTVS by išlo nad rámec zákona.

Uvedené argumenty potvrdzujú neoprávnenosť a nepodloženosť uznesenia č. 72 Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre kultúru a médiá. Rada RTVS ho vníma ako pokračujúci útok na politickú nezávislosť verejnoprávneho média. Odmietá snahu o jeho diskreditáciu mimo akýchkoľvek zákonných rámcov. Podobné kroky sú motivované nie snahou o zlepšenie fungovania RTVS, ale o jej politické ovládnutie a možno i osobnými animozitami voči tejto inštitúcii a jej orgánom (netreba zabúdať na konflikt záujmov predsedu výboru K. Čekovského, ktorý je s RTVS v pracovnoprávnom súdnom spore). Takéto hrubé zneužívanie politických tlakov je v zásadnom rozpore s princípmi verejnoprávneho vysielania.